

Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Postadres

Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024

nijmegen.nl

Contactpersoon

Wouter Janssen
w1.janssen@nijmegen.nl
T 0631980532

Ons kenmerk

E24.002550

Bijlage(n)

Bijgevoegd: Ja

Datum 9 juli 2024

Onderwerp Jaarbrief Schuldhulpverlening

Geachte leden van de raad,

Aanleiding

Vorig jaar heeft u het beleidsplan schuldhulpverlening 2023 – 2026 vastgesteld. In deze brief kijkt het college terug op het eerste jaar van dit beleidsplan. Vanuit de vier lijnen uit het beleidsplan hebben we gewerkt aan geldzorgen van Nijmegenaren.

1. **De mens is het middelpunt** van de aanpak;
2. We besteden meer aandacht aan **preventie en vroegsignalering**;
3. We verbeteren **de laagdrempelige en duidelijke toegang** tot hulp;
4. We kiezen voor **effectieve dienstverlening en hulp aan doelgroepen**.

Deze vier lijnen zijn er om het hoofddoel van het beleidsplan te realiseren. Namelijk dat inwoners vroeger in beeld zijn, sneller hulp krijgen en betere hulp ontvangen. In deze brief ontvangt u een stand van zaken van de ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen zijn ook gestaafd aan de indicatoren uit het beleidsplan. Door middel van kleuren laat het college zien hoe ver de gemeente met de ontwikkelingen is. We geven aandacht aan plannen die achterstand oplopen en sturen bij als dat nodig is. Het is ook een moment om nieuwe prioriteiten te stellen. Deze jaarbrief biedt uw gemeenteraad daar de mogelijkheid toe.

Algemeen beeld schuldhulpverlening

Op lokaal en landelijk niveau zijn er veel ontwikkelingen op schuldhulpverlening.

Sommigen daarvan komen terug in de vier lijnen, anderen zijn nieuw of overkoepelend.

- Een van de belangrijkste wijzigingen is het verkorten van de aflostermijn van 36 naar 18 maanden. Ook zijn de voorwaarden voor het toetreden tot de schuldsanering versoepeld. Het doel van deze wijziging was om het schuldregelen simpeler en aantrekkelijker te maken voor schuldenaren. En meer aanmeldingen voor schuldsanering te ontvangen. De gewenste stijging in aanmeldingen is nog niet zichtbaar.
- De branchevereniging voor schuldhulpverlening (NVVK) heeft de zogeheten basisdienstverlening ontwikkeld. Dit is een minimale basis waar gemeenten aan moeten voldoen. De schuldhulpverlening in Nijmegen voldoet al aan de basis. De

doorontwikkeling van deze basisdienstverlening vindt de komende jaren plaats, waaronder de uitbreiding van nazorg. De komende periode werken we ook aan de aanvullende dienstverlening, zoals het Jongerenperspectieffonds en het wijkgericht werken.

- De indicatoren (bijlage 1) geven een goed cijfermatig overzicht van de lokale ontwikkelingen. De streefcijfers voor 2026 zijn in een aantal gevallen al gehaald, maar de meeste maken de komende jaren een langere ontwikkeling door.
- De evaluatie van het convenant bewindvoerders is in het voorjaar van 2024 afgerond. Deze evaluatie is toegevoegd (bijlage 2) om het vervolgtraject voor het convenant verder uit te werken. Een korte samenvatting van het advies volgt op pagina 7.
- Vanaf 1 juli 2024 mogen schuldhulpverleners 0-voorstellen doen. Dat betekent dat iemand die geen afloscapaciteit heeft, ook niet hoeft af te lossen. De verwachting is dat sommige schuldeisers hier niet of minder mee akkoord gaan. In dat geval verwachten we meer trajecten met een dwangakkoord en in de Wsnp.

1. De mens als middelpunt

Het belangrijkste uitgangspunt voor de schuldhulpverlening in Nijmegen is dat de inwoner centraal staat. Dat is nodig om de best mogelijke hulp te kunnen bieden. We hebben vijf onderwerpen aangewezen om de aandacht voor de mens meer in het middelpunt te brengen.

Legenda: **groen** = op schema, **geel** = in ontwikkeling, **rood** = achter op schema

	Voorstel 2023	Stand van zaken 2024
Laagdrempelig en toegankelijk	Wijkgericht werken	De Financieel Expert in de Wijk (verder: FEW) werkt sinds de oprichting in 2018 al in de wijken. De aanwezigheid van de FEW in de wijken is het afgelopen jaar toegenomen. Het doel is dat de FEW 80% van de werktijd in de wijk beschikbaar is. Daarnaast werken klantmanagers sinds dit jaar meer in de wijk. Zo kunnen zij hulp dichterbij aan te bieden en de warme overdracht verbeteren.
	Meer fysieke vindplaatsen	Met een pilot in Heseveld en Biezen is de FEW begin 2024 uitgebreid. In deze wijken heeft de FEW meer tijd om in contact met lokale partners te komen, zoals scholen, zorgpartijen en corporaties. Het doel van deze contacten is om meer inwoners met geldzorgen steeds eerder te bereiken. Zodat we (problematische) schulden kunnen voorkomen.
	Stress-sensitief werken integraal werken	Alle professionals in de schuldhulpverlening werken stress-sensitief. Hulpverleners werken aan meer leefgebieden dan geldzorgen, om de zelfredzaamheid van inwoners te vergroten.
Aandacht bestaanszekerheid	Opgave bestaanszekerheid	De opgave bestaanszekerheid heeft zich voornamelijk gericht op de bijzondere bijstand. Deze acties zijn er ook op gericht om schulden te voorkomen.

		Nu gaat de opgave ook aan de slag met het thema kwetsbare zwangeren. Daar krijgen de preventiemedewerkers van schuldhulpverlening een actieve rol in.
	Samenwerking armoede	Zowel beleidsmatig als in de uitvoering is er een intensieve samenwerking tussen armoede en schulden. Schuldhulpverlening is betrokken bij de evaluatie van de Armoede Agenda en bij de nieuwe startnotitie en het beleidskader. We werken bovendien toe naar een gezamenlijk beleidskader Financiële Bestaanszekerheid vanaf 2027.
Laaggeletterdheid	Signaleren en doorverwijzen	De FEW is in 2023 bijgeschoold op het herkennen en signaleren van laaggeletterdheid. In 2025 vindt een scholing plaats op stress-sensitief werken bij inwoners met lage basisvaardigheden. Daarnaast zetten we filmpjes in die het proces van hulpverlening uitleggen.
Ervaringsdeskundigheid	Meer gebruik van kennis	Bindkracht10 breidt in 2024 de ruimte voor een ervaringsdeskundige op armoede en schulden uit. Ook zal er in het najaar van 2024 een ervaringsdeskundige bij Bindkracht10 geworven worden op het snijvlak van gezondheid en schulden. MoneyWays blijft actief lesgeven met ervaringswerkers. Hetzelfde geldt voor de nieuwe aanbieder MoneyStart, die vanaf schooljaar 2024 – 2025 les zal geven aan leerlingen in het Vso en Praktijkonderwijs. Binnen de gemeente zelf moeten we ervaringsdeskundigheid nog verder uitwerken.
Sociale incasso	Kosten incasso verlagen	In 2023 heeft de gemeente Nijmegen het convenant Lokale Overheden ondertekend.
	Kosten incasso verlagen	De incassoafdelingen van de gemeente Nijmegen werken nu aan de implementatie van het convenant.
	Gemeente als schuldeiser	De gemeente als schuldeiser is in het najaar van 2023 aangesloten bij het schuldenknooppunt. Het doel is om het overzicht van mijn nijmegen.nl met betalingen en eventuele schulden beschikbaar te maken voor inwoners.

2. Preventie en vroegsignalering

Het college vindt dat preventie en vroegsignalering de meeste aandacht verdienen. Het college wil inwoners met geldzorgen eerder in beeld hebben, om problematische situaties te voorkomen. Met onze preventiemedewerkers en Financieel Experts in de Wijk voeren we dit zo goed als mogelijk uit. Met ondersteuning op maat en in de buurt. Het doel hiervan is om inwoners vroeger in beeld te hebben en sneller hulp aan te kunnen bieden. Om zo weer het totale bereik te vergroten.

	Voorstel 2023	Stand van zaken 2024
Preventie	Extra aandacht jongeren	Fix je Shit is in 2023 gestart. Deze campagne is zowel online als fysiek gepromoot via scholen, de jongerenstip en de brief voor 18-jarigen. Meerdere gastlessen gegeven aan studenten over het omgaan met geld.
	Nieuwe doelgroepen	Er is meer aandacht voor kwetsbare zwangeren. De gemeente werkt nu beter samen met kraamzorg. Zo hebben we voorlichting gegeven over geldzorgen bij (jonge) ouders. Ook hebben we voorlichting gegeven aan huisartsen uit Nijmegen over het herkennen van geldzorgen als oorzaak van gezondheidsproblemen.
Vroegsignalering	Monitoren en verbeteren	Sinds begin 2024 zijn de taken van de FEW in drie teams verdeeld. Vroegsignalering is nu gescheiden van de reguliere aanmeldingen. Daarnaast is er een apart team voor jongeren. De FEW heeft voldoende signalen op kunnen pakken in 2023 en het begin van 2024.
	Gezinnen met kinderen	Op 19 maart 2024 heeft het Gerechtshof Den Haag beslist dat de Nederlandse Staat en waterbedrijven onrechtmatig handelen door niet al het redelijkerwijs mogelijke te doen om te voorkomen dat minderjarige kinderen in een situatie terechtkomen waarin zij niet voldoende toegang hebben tot drinkwater. Vitens heeft nu een stop op alle waterafsluitingen gedaan als het onzeker is of minderjarige kinderen onderdeel uitmaken van het huishouden.
Nieuwe vindplaatsen	Experimenten en pilots	De gemeente ontvangt nog signalen vanuit de pilot met hypotheekverstrekkers. Het aantal signalen uit deze pilot valt tegen. Dat komt onder andere doordat maar drie hypotheekverstrekkers meedoen en omdat zij zelf ook actief betalingsachterstanden opsporen en oplossen. In een evaluatie moet blijken of een verdere uitwerking van dit experiment nuttig en noodzakelijk is. Vanuit het experiment vroegsignalering gemeenten en Belastingdienst/Toeslagen kan de gemeente vanaf 2025 signalen ontvangen. Het type en aantal signalen worden in 2024 afgesproken. We zijn in gesprek over een pilotproject voor het versterken van de rol van de gerechtsdeurwaarder in het signaleren van overmatige schuldsituaties en doorverwijzen naar de gemeentelijke schuldhulpverlening.
Campagnes	Nieuwe campagne in 2024	Er is nog geen nieuwe campagne gestart. We willen voldoende inspraak van ervaringsdeskundigen en van professionals om een nieuwe boodschap uit te werken, die het bereik verder vergroot. Ondertussen hebben we het bestaande materiaal verspreid en kleine aanpassingen

		gedaan. Voor het Ondernemerspunt specifiek zijn nieuwe boodschappen gemaakt.
--	--	--

3. Laagdrempelige en duidelijke toegang

In Nijmegen is de Financieel Expert in de Wijk de duidelijke toegang voor alle inwoners met vragen over geld. Die toegang moet zo duidelijk en simpel mogelijk zijn. Om dat in stand te houden de FEW sinds 2023 een vast onderdeel van de Nijmeegse keten. Als eerste schakel in die keten heeft de FEW een belangrijke positie. Vanwege de centrale rol van de FEW, is het belangrijk dat nieuwe projecten ook in samenspraak met de FEW gaat.

	Voorstel 2023	Stand van zaken 2024
Verbeteren ketenaanpak	Meer verbinding in de keten	Het platform armoede en schulden komt tweejaarlijks bij elkaar. We maken in 2024 betere afspraken met subsidiepartners voor warme verwijzingen van en naar de FEW en om beter zicht te houden op hulpvragers/inwoners.
Bewindvoering	Grip op bewindvoering	In het voorjaar van 2024 is de evaluatie van het convenant bewindvoering Nijmegen uitgevoerd. Deze evaluatie is als bijlage toegevoegd aan deze raadsbrief. De resultaten en het advies zijn apart toegelicht.
Budgetbeheer- en coaching	Herijken afspraken Team Geldzorgen en Bindkracht10	De budgetbeheerders van Team Geldzorgen ontvangen sinds september 2023 trainingen om naast budgetbeheer ook budgetcoaching te kunnen doen. Deze training loopt door tot het einde van 2024. Dit doen we ook om de afbouw van bewind te verbeteren.

4. Effectievere dienstverlening en doelgroepen

De dienstverlening van de gemeente Nijmegen moet zo goed als mogelijk zijn. We willen dat inwoners betere hulp ontvangen door slimmer te werken en hulp te specialiseren. Dat doen we specifiek voor jongeren en ondernemers. Ook kijken we hoe digitale instrumenten en andere ontwikkelingen in Nijmegen kunnen werken.

	Voorstel 2023	Stand van zaken 2024
Schuldenrust	Aansluiten op landelijke pauzeknop	De landelijke pauzeknop bestaat nog niet. Wel heeft de gemeente Nijmegen het lokaal overheidsconvenant getekend. Daarmee stoppen alle gemeentelijke vorderingen zodra er schuldhulpverlening wordt gestart. Ook zien we dat andere schuldeisers beter meewerken aan schuldenrust dan voorheen. Ook is de gemeente Nijmegen als schuldhulpverlener aangesloten bij het schuldenknooppunt. De aansluiting als schuldeiser is gedeeltelijk gerealiseerd. Voor schuldenrust vindt er overleg met de woningcorporaties plaats over het aansluiten van de corporaties bij het Aedes convenant.

Digitale ontwikkelingen	Gebruik Plinkr	Sinds november 2023 werken we samen met Plinkr om de uitstroom van bewind te verbeteren. Dit heeft nog weinig succesvolle trajecten opgeleverd, mede omdat de trajecten 6 maanden duren. We evalueren het gebruik van Plinkr komende zomer.
	Nationale Schuldhulproute (Geldfit)	Van 2022 tot en met 2023 hebben we een jaarcontract met de Nationale Schuldhulproute getekend. Door goede resultaten van de Geldfit-test en het aantal doorverwijzingen hebben we deze samenwerking voor onbepaalde tijd vastgezet.
	Aansluiting Verwijsindex schuldhulpverlening ¹	Team Geldzorgen van de gemeente is aangesloten. De FEW is nog niet aangesloten bij VisH.
	Overige ontwikkelingen	Vanuit schuldhulpverlening houden we andere ontwikkelingen goed in de gaten. Dat zijn bijvoorbeeld nieuwe bronnen voor vroegsignalering, het nieuwe schuldenknooppunt, aansluiting bij de basisdienstverlening van de NVVK en dergelijke.
Jongeren	Jongerenperspectieffonds (JPF)	In november 2023 zijn we van start gegaan met het JPF. In het eerste half jaar hebben we acht jongeren in laten stromen. De instroom van jongeren is voornamelijk in het tweede kwartaal van 2024 gestegen. Het doel is om op 20 jongeren uit te komen in het eerste jaar.
	Keten jongeren	De keten voor jongeren van preventie tot nazorg is sterk verbeterd. Zo is er nu een apart FEW-team voor jongeren. Maar ook met de uitbreiding van geldlessen voor jongeren op het praktijk- en speciaal onderwijs, de lancering van de Fix je Shit campagne en de toevoeging van het JPF is er meer aanbod voor jongeren. Ook zorgen deze ontwikkelingen ervoor dat professionals elkaar beter weten te vinden. Het maakt voor Nijmeegse jongeren niet uit wat hun hulpvraag is. Zij kunnen altijd ergens terecht en krijgen de juiste hulp.
	Vroegsignalering jongeren	De vroegsignalering van signalen van jongeren is nu een vast onderdeel van de dienstverlening. Een FEW en een jongerenwerker gaan dan samen op huisbezoek. Dat levert veel contact op en leidt ertoe dat veel jongeren hulp accepteren.
	Campagne Fix je Shit	De campagne van Fix je Shit is het afgelopen jaar langs geweest op de middelbare scholen en het ROC, Yuverta, de HAN en de RU. Ook heeft een testpanel van jongeren feedback gegeven op de beelden en teksten om het beter aan te laten sluiten op de behoefte van Nijmeegse jongeren.
Werkende armen	Werkgeversaanpak	De werkgeversaanpak is nog niet van start gegaan. Het doel van deze aanpak is het informeren van werkgevers over het herkennen en signaleren van geldzorgen. Het doel is om in

¹ De Verwijsindex schuldhulpverlening (VisH) is een systeem waarin deurwaarders informatie ontvangen of inwoners bekend zijn bij de gemeentelijke schuldhulpverlening.

		het najaar van 2024 samen met de aanpak verbeteren van basisvaardigheden op te trekken. Zo wijzen we werkgevers op het belang van financieel gezonde en geletterde werknemers.
Ondernemers	Ondernemerspunt Geldzorgen	Aan het einde van dit jaar evalueren we het Ondernemerspunt Geldzorgen. Deze evaluatie ontvangt u via een aparte raadsbrief. Vorig jaar is er een tussenevaluatie in de raad behandeld op 20 december 2023 (E23.003597). Op basis van die tussenevaluatie hebben we besloten de pilotfase te verlengen.

Adviesrapport bewindvoering

Naast de reguliere werkzaamheden van het beleidsplan is het convenant met bewindvoerders genaamd 'Samen zorgen voor financiële ondersteuning geëvalueerd (bijlage 1). Het college neemt de raad graag mee in het gegeven advies en de daarop gemaakte keuzes. Op basis van de evaluatie besluit het college om:

- Niet te kiezen voor bewind in eigen beheer. We zijn tevreden over de huidige werkwijze van het convenant. Inwoners ontvangen hulp van betrouwbare en goede bewindvoerders. Bewind in eigen beheer levert juridische complexiteit op en is kostbaar vanwege opstartkosten. Ook is het advies om geen concurrentie tussen de gemeente en bewindvoerders te laten ontstaan. Je hebt elkaar nodig om de taken die voorliggen, uit te voeren.
- De toelatingseisen voor bewindvoerders strenger te maken. Zoals de locatie (dichtbij Nijmegen) en ervaring van de bewindvoerder (minimaal een jaar) mee te laten wegen in het wel of niet toetreden tot het convenant.
- Verder geen grote wijzigingen in het convenant door te voeren. Inwoners ontvangen nu goede hulp van betrouwbare bewindvoerders die zich aansluiten bij het convenant. Dit willen we graag behouden.
- Te blijven monitoren. Sinds de start van het convenant zien we licht positieve cijfers over de door- en uitstroom uit bewind. We houden in de gaten of deze ontwikkeling zich door blijft zetten. En wat we aan de samenwerking kunnen doen om deze ontwikkeling te versterken.

Aanbod technische toelichting

Naast de toelichting uit deze jaarbrief wil het college het aanbod aan de raad doen voor een technische toelichting. Omdat er veel verandert in het schuldhelpverleningsdomein en dit beleidsplan pas een jaar in werking is, staat het college open voor een technische toelichting met ambtelijke ondersteuning.

Conclusie

We zijn goed van start met het nieuwe beleidsplan schuldhelpverlening. We zijn gestart met veel nieuwe initiatieven zoals het JPF, hebben doorontwikkeld wat goed werkt zoals het Ondernemerspunt Geldzorgen en hebben nog ontwikkelingen te maken op andere gebieden. Er zijn ook echte aandachtsgebieden, waaronder de werkgeversaanpak. De

doelen die we met elkaar hebben afgesproken in 2026 komen in de meeste gevallen dichterbij. We spannen ons in om die stijgende lijn vast te houden.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester

Bijlage(n)

1. Evaluatie convenant 'Samen zorgen voor financiële ondersteuning'